

NACIONALINĖ ŠVIETIMO AGENTŪRA

Biudžetinė įstaiga, K. Kalinausko g. 7, 03107 Vilnius, tel. 8 658 18 504,
el. p. info@nsa.smm.lt, <http://www.nsa.smm.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 305238040

PAŽYMA DĖL BENDROJO UGDYMO MOKYTOJŲ DARBO APMOKĖJIMO ATITIKTIES TEISĖS AKTŲ NUOSTATOMS

2024 m. kovo 1 d. Nr. ŠTP-2
Vilnius

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 56⁴ straipsnio 4 punktu, 64 straipsnio 3 dalimi, Nacionalinės švietimo agentūros nuostatų¹ 13.4 papunkčiu, Švietimo teikėjų (išskyrus aukštąsias mokyklas) veiklos planinių patikrinimų taisyklėmis², atsižvelgdami į Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos 2023 m. gruodžio 21 d. raštą Nr. SR-4688 „Dėl pavedimo atlikti bendrojo ugdymo mokytojų darbo apmokėjimo atitikties teisės aktų nuostatomis patikrinimą“ ir vykdydami Nacionalinės švietimo agentūros direktoriaus 2024 m. sausio 11 d. įsakymą Nr. VK-14 „Dėl darbo grupės sudarymo“, Nacionalinės švietimo agentūros Kokybės vertinimo departamento specialistai sausio–vasario mėnesiais atliko patikrą šalies bendrojo ugdymo mokyklose (sąrašas pridedamas, žr. 1 priedą). Vertintas laikotarpis nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.

Patikros tikslas – įvertinti bendrojo ugdymo mokytojų darbo apmokėjimo atitiktį Mokytojų, dirbančių pagal bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir neformaliojo švietimo programas (išskyrus ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas), darbo krūvio sandaros nustatymo tvarkos aprašui³ (toliau – **Krūvio sandaros aprašas**) ir toliau įvardytų teisės aktų nuostatomis, pateikti pasiūlymus dėl bendrojo ugdymo mokytojų darbo krūvio sandaros ar susijusių teisės aktų tobulinimo. Planinio patikrinimo metu buvo analizuojama bendrojo ugdymo mokyklų mokytojų darbo apmokėjimo atitiktis šiems teisės aktams: Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymui⁴ (toliau – **Įstatymas**); **Krūvio sandaros**

¹ Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. balandžio 20 d. įsakymas Nr. V-573 „Dėl Nacionalinės švietimo agentūros nuostatų patvirtinimo“

<https://e-seimasx.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/3bb21522dfb311eda305cb3bdf2af4d8?jfwid=2wes0590y>

² Nacionalinės švietimo agentūros direktoriaus 2023 m. gruodžio 22 d. įsakymas Nr. VK-838 „Dėl Švietimo teikėjų (išskyrus aukštąsias mokyklas) veiklos planinių patikrinimų taisyklių patvirtinimo“

<https://e-seimasx.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/ddffa3c2a10911ee8172b53a675305ab?jfwid=hv33dt537>

³ Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. kovo 1 d. įsakymas Nr. V-186 „Dėl Mokytojų, dirbančių pagal bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir neformaliojo švietimo programas (išskyrus ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas), darbo krūvio sandaros nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/107d99d03c5e11e98893d5af47354b00?positionInSearchResults=2&searchModelUU>

[ID=d57381e7-716c-4a40-b64e-84d8c1cc8a54](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/107d99d03c5e11e98893d5af47354b00?positionInSearchResults=2&searchModelUU)

⁴ Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. sausio 17 d. įstatymas Nr. XIII-198 „Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas“

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/c6dd7dc2e23411e6be918a531b2126ab>

aprašui; Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašui⁵ (toliau – **Mokymo lėšų aprašas**); Mokytojų, dirbančių pagal bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir neformaliojo švietimo programas (išskyrus ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas), veiklų mokyklos bendruomenei aprašui⁶ (toliau – **Veiklų bendruomenei aprašas**); Mokytojų, dirbančių pagal bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir neformaliojo švietimo programas (išskyrus ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas), veiklų, susijusių su profesiniu tobulėjimu, aprašui⁷ (toliau – **Profesinio tobulėjimo aprašas**); Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašui⁸ (toliau – **Reikalavimų interneto svetainėms aprašas**); Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinei sutarčiai, pasirašytai 2017 m. lapkričio 22 d., Nr. PV3-61 (sutarties pakeitimas – 2023 m. spalio 6 d., Nr. S-512), (toliau – **Šakos kolektyvinė sutartis**); Pedagogų registro nuostatom⁹ (toliau – **Pedagogų registro nuostatai**).

MOKYKLŲ ATRANKA

Planinį patikrinimą sudarė trys etapai. Pirmuoju etapu buvo vykdomas mokyklų rizikos vertinimas ir atranka patikrai.

Rizikos vertinimui ir mokyklų atrankai naudotų duomenų imtis: 739 savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklos (81 proc. visų bendrojo ugdymo mokyklų; neįtrauktos specialiųjų ir suaugusiųjų mokyklų institucijų paskirčių grupėms priskirtos mokyklos); 21 174 savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų (išskyrus specialiųjų ir suaugusiųjų mokyklų institucijų paskirčių grupėms priskirtas mokyklas) darbuotojai, kurių pagrindinė pareigybė yra mokytojas ir kurie turi kontaktinių valandų 1–10 klasėse ir I–IV gimnazijos klasėse ir turi 0,5 pareigybės (756 val.) ar didesnę krūvį.

Rizikai nustatyti atlikta 739 mokyklų duomenų analizė pagal ataskaitos, suformuotos iš Pedagogų registro, šių mokslo metų duomenis. Rizikos požymiui darbuotojo lygmeniu nustatyti taikomi šeši bendrieji kriterijai: darbo krūvis viršija 1,67 etato (2 520 metinių valandų); pareigybei skirta mažiau kaip 102 valandos, susijusios su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenėje; mokytojas (nuo 2 metų stažo) turi 888 ir daugiau kontaktinių valandų, bet nesusidaro 1 512 valandų iš viso; mokytojas (iki 2 metų stažo) turi 756 ir daugiau kontaktinių valandų, bet nesusidaro 1 512 valandų iš viso; mokytojo, dirbančio pagal pradinio ugdymo programą, pareigybė suformuota skiriant 700 ir daugiau kontaktinių valandų, bet nesusidaro 1 512 valandų iš viso;

⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. liepos 11 d. nutarimas Nr. 679 „Dėl Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (suvestinė redakcija nuo 2023-09-01 iki 2024-08-31)

(<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/acd82c9188fa11e8aa33fe8f0fea665f/asr>)

⁶ Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. kovo 1 d. įsakymas Nr. V-184 „Dėl mokytojų, dirbančių pagal bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir neformaliojo švietimo programas (išskyrus ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas), veiklų mokyklos bendruomenei aprašo patvirtinimo“ (galiojanti redakcija nuo 2020-09-01)

(<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/0b7107603c5e11e98893d5af47354b00/asr>)

⁷ Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. kovo 1 d. įsakymas Nr. V-184 „Dėl mokytojų, dirbančių pagal bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir neformaliojo švietimo programas (išskyrus ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas), veiklų, susijusių su profesiniu tobulėjimu, aprašo patvirtinimo“ (galiojanti redakcija nuo 2020-09-01)

(<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/0b7107603c5e11e98893d5af47354b00/asr>)

⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimas Nr. 480 „Dėl bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo patvirtinimo“ (galiojanti redakcija nuo 2023-07-20)

(<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.209540/asr>)

⁹ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. spalio 10 d. įsakymas Nr. ISAK-2079 „Dėl pedagogų registro įsteigimo, jo nuostatų patvirtinimo ir veiklos pradžios nustatymo“ (galiojanti redakcija nuo 2022-07-19)

(<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.356075/asr>)

pareigybei skirta daugiau kaip 502 valandos, susijusios su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenėje. Rizikos požymiui mokyklos lygmeniu nustatyti taikomi trys papildomi kriterijai: mažiau kaip 20 proc. mokytojų turi visą krūvį; mokyklos kontaktinės valandos sudaro mažiau kaip 80 proc. nuo finansuojamų ugdymo plano valandų; 20 proc. mokyklų, kuriose apskaitomų darbuotojų daugiausia. Pagal kiekvieną kriterijų nustatytas rizikos balas: darbuotojų, kuriems priskirtas rizikos požymis, skaičius padalytas iš viso mokyklos mokytojų, atitinkančių kriterijaus sąlygas, skaičiaus (santykinis dažnis) ir padaugintas iš 100. Rizikos pasireiškimų lygis mokykloje nustatytas susumuojant pagal kiekvieną kriterijų apskaičiuotus mokyklos rizikos balus. Pagal rizikos lygio (didžiausio rizikos balų skaičiaus) požymį sudarytas 85 mokyklų, kuriose vykdoma patikra, sąrašas.

Antrame patikros etape buvo vertinamos į sąrašą patekusių 85 mokyklų darbo apmokėjimo sistemos.

Trečiajame etape vizitų į mokyklas metu atlikta patikra 45 mokyklose, kurios atrinktos atsižvelgiant į pirmųjų patikros etapų metu surinktą didesnę rizikos balų skaičių.

DĖL BENDROJO UGDYMO MOKYKLŲ DARBO APMOKĖJIMO SISTEMŲ

Šioje pažymos dalyje aptariamos 85 mokyklų darbo apmokėjimo sistemos (diagramose vartojamas trumpinys – DAS).

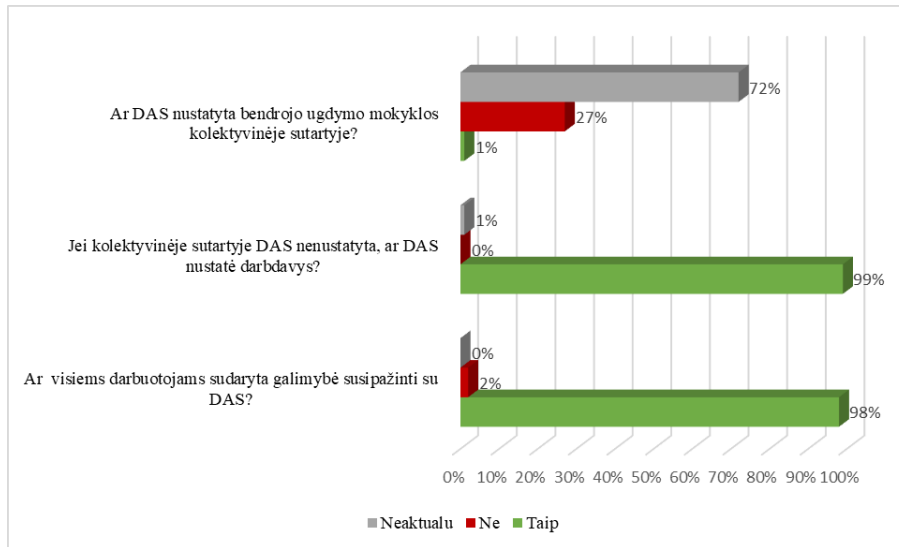
Įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad darbo apmokėjimo sistema nustatoma kolektyvinėje sutartyje. Jeigu kolektyvinės sutarties nėra, darbdavys privalo nustatyti darbo apmokėjimo sistemą ir padaryti ją prieinamą visiems darbuotojams susipažinti. Prieš nustatant ar keičiant darbo apmokėjimo sistemą, turi būti įvykdytos darbuotojų informavimo ir konsultavimo procedūros Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka. Įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad darbo apmokėjimo sistemoje, atsižvelgiant į Įstatymo nuostatas, detalizuojami biudžetinės įstaigos darbuotojų pareigybių sąrašė esančių pareigybių pareiginės algos pastoviosios dalies nustatymo kriterijai (išsilavinimas, profesinio ir (ar) vadovaujamojo darbo patirtis, veiklos sudėtingumas, darbo krūvis, atsakomybės lygis, papildomų įgūdžių ar žinių, svarbių einamoms pareigoms, turėjimas ir pan.) ir pagal kiekvieną kriterijų nustatyti konkretūs pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų dydžiai, priemonių ir premijų skyrimo, mokėjimo už darbą poilsio ir švenčių dienomis, nakties ir viršvalandinių darbų, budėjimą tvarka ir dydžiai. Krūvio sandaros aprašo 3 punkte nustatyta, kad mokytojo darbo krūvio sandarą nustato įstaigos vadovas, laikydamasis Įstatymo 5 priedo 7 punkto nuostatų, Krūvio sandaros aprašo, įstaigos darbo apmokėjimo sistemos, suderintos su įstaigos darbo taryba ar profesine sąjunga, ir neviršydamas įstaigai skirtų asignavimų ugdymo reikmėms. Profesinio tobulėjimo aprašo 7 punkte nustatyta, kad valandų, susijusių su profesiniu tobulėjimu, paskirstymo mokytojams kriterijai nustatomi įstaigos darbo apmokėjimo sistemoje. Veiklų bendruomenei aprašo 8 punkte nurodyta, kad mokyklos veiklų bendruomenėje sąrašas ir valandų, susijusių su veikla mokyklos bendruomenėje, paskirstymo mokytojams kriterijai nustatomi įstaigos darbo apmokėjimo sistemoje.

Atlikus mokyklų darbo apmokėjimo sistemų analizę, atsižvelgiant į pirmiau išdėstytų dokumentų nuostatas, pastebėta, kad darbdavio lygmeniu veikiančių profesinių sąjungų narių buvo daugiau kaip ketvirtadalyje vertintų mokyklų, tačiau darbo apmokėjimo sistema nustatyta tik vienos mokyklos kolektyvinėje sutartyje. Yra atskirų atvejų, kai kolektyvinė sutartis pasirašyta, tačiau darbo apmokėjimo sistema nėra jos dalis.

Kitose mokyklose darbo apmokėjimo sistemos nustatytos atskirais dokumentais ir patvirtintos mokyklų vadovų įsakymais. Darbo apmokėjimo sistemos analizuotos nuotoliniu būdu, todėl keliose mokyklose nebuvo galima patvirtinti, ar sistema yra prieinama darbuotojams susipažinti. Daugumoje iš 85 mokyklų darbo apmokėjimo sistema buvo paskelbta interneto svetainėse arba darbo apmokėjimo

sistemose buvo įrašyta nuostata, kad su jomis darbuotojai supažindinami pasirašytinai. Detalesnė informacija pateikta 1 paveikslėlyje.

1 pav.

Tik pavienių mokyklų, kuriose yra profesinės sąjungos narių, darbo apmokėjimo sistemose įtrauktos Šakos kolektyvinės sutarties nuostatos darbo sutarties, darbo krūvio, darbo laiko normos nustatymo ir pan. klausimais. Šios nuostatos turi būti taikomos visose mokyklose, kuriose yra bent vienas Šakos kolektyvinę sutartį pasirašiusios profesinės sąjungos narys, todėl tokioms mokykloms tikslinga į darbo apmokėjimo sistemas įtraukti šias nuostatas.

Didžioji dauguma mokyklų darbo apmokėjimo sistemose mokytojų darbo krūvio sandarą nustatė vadovaudamasi Įstatymo 5 priedo 5 punktu ir (ar) Krūvio sandaros aprašo 4 punktu, kuriuose yra apibrėžta, kas sudaro mokytojų darbo krūvį. Dalyje mokyklų darbo krūvio sandara nustatyta ne darbo apmokėjimo sistemoje, bet atskiru darbo krūvio sandaros aprašu, patvirtintu mokyklos vadovo įsakymu. Tačiau nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. pasikeitus Krūvio sandaros aprašui dėl padidinto valandų, skiriamų ugdomajai veiklai pagal atnaujintas ugdymo programas planuoti, pasiruošti pamokoms, mokinių mokymosi pasiekimams vertinti (toliau – valandos pasiruošti pamokoms), skaičiaus, darbo apmokėjimo sistemas ar savo darbo krūvio sandaros aprašus atnaujino mažiau nei pusė vertintų mokyklų. Kelių mokyklų vadovai kartu su darbo apmokėjimo sistemomis pateikė atskirus įsakymus dėl šios nuostatos taikymo.

Daugumos mokyklų (90 proc.) darbo apmokėjimo sistemose nustatyta, kad mokytojams kontaktinių valandų skaičius skiriamas atsižvelgiant į mokyklos ugdymo plano valandas. Priklausomai nuo kontaktinių valandų skaičiaus, pagal Krūvio sandaros aprašo 1 priedą apskaičiuojamos valandos pasiruošti pamokoms. Taip pat nustatyta, kad mokytojų darbo krūvio dalį sudaro valandos, susijusios su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenėje. Profesinio tobulėjimo ir Veiklų bendruomenei aprašuose nurodyta, kad valandų paskirstymo kriterijai turi būti nustatomi darbo apmokėjimo sistemose. Tačiau **nė vienoje vertintoje darbo apmokėjimo sistemoje konkretūs valandų, susijusių su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenėje, paskirstymo kriterijai nėra nustatyti**. Nemaža dalis mokyklų į savo darbo apmokėjimo sistemas perkėlė nuostatas iš teisės aktų, pavyzdžiui, iš Veiklų bendruomenei aprašo perkėlė rekomendacijas valandas skirstyti, atsižvelgiant į mokytojų kvalifikacines kategorijas, bet nedetalizavo, kaip konkrečiai jos bus taikomos mokykloje.

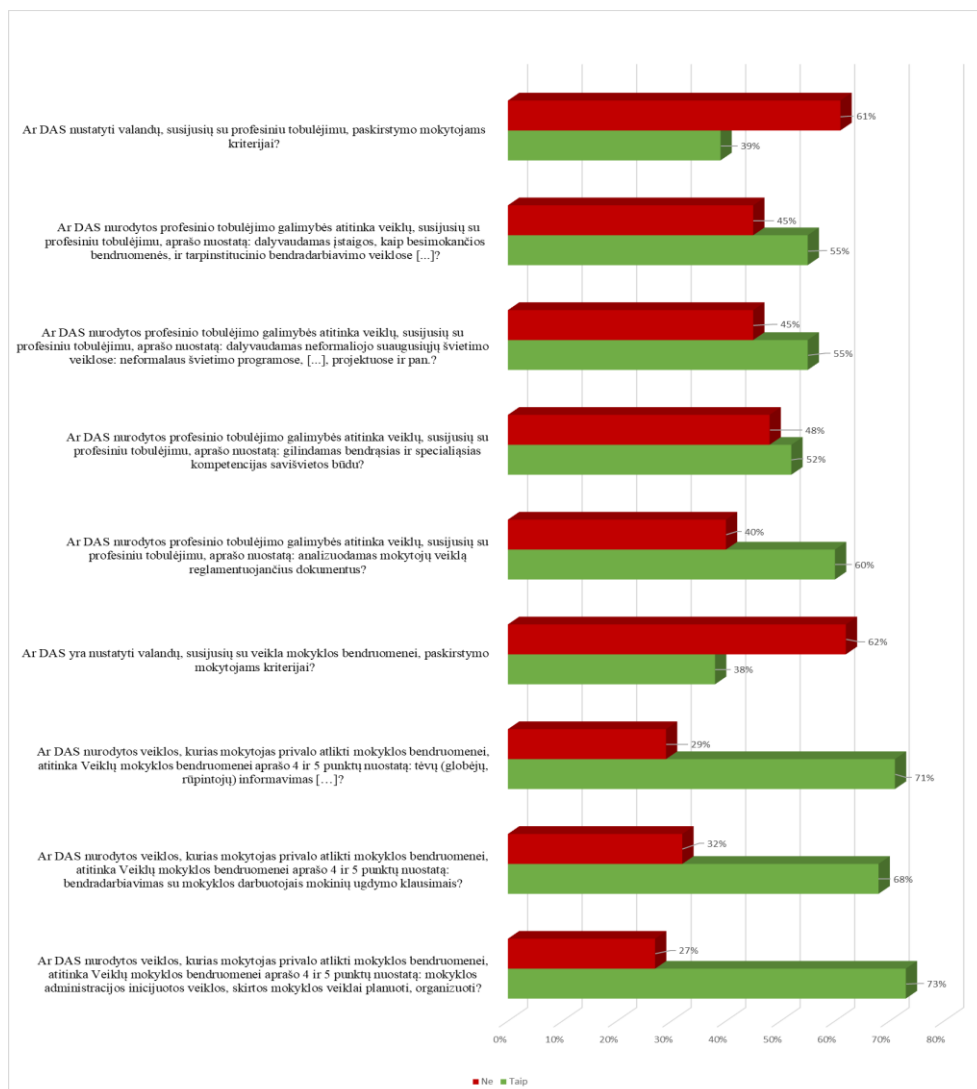
Dalis mokyklų darbo apmokėjimo sistemose fiksavo Įstatymo 5 priedo 7 punkte nustatytą pareigybei privalomų 102 valandų apskaičiavimo principą – valandų skaičius nustatomas proporcingai turimam kontaktinių valandų ir valandų pasiruošti pamokoms skaičiui. Tai reiškia, kad didesnę

kontaktinių valandų skaičių turinčiam mokytojui skiriamas didesnis valandų, susijusių su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenėje, skaičius. Krūvio sandaros aprašo 11 punkte nustatyta, kad „mokytojų, įgyvendinančių tą pačią programą, darbo krūvio sandara gali skirtis <...> dėl skirtingų kontaktinio ir nekontaktinio darbo proporcijų“, tai reiškia, kad valandų, susijusių su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenėje, skaičius skiriamas nesilaikant tiesioginio proporcingumo principo su kontaktinių valandų ir valandų pasiruošti pamokoms skaičiumi.

Įstatymo 5 priedo 7 punkte nurodyti valandų intervalai sudaro sąlygas formuoti mokytojų pareigybes taip, kad skiriant mokytojui daugiau kontaktinių valandų, jam galima skirti mažesnę valandų, susijusių su profesiniu tobulėjimu ir veikla bendruomenėje, skaičių, ir atvirkščiai: skiriant mažiau kontaktinių valandų, galima suformuoti mokytojui visą pareigybę, skiriant daugiau valandų veiklai mokyklos bendruomenėje. Krūvio sandaros aprašas reglamentuoja darbo krūvio sandaros nustatymą vienai mokytojo pareigybei (kai darbo laiko norma – 1 512 valandų per mokslo metus), bet nedetalizuoja, kaip nustatoma darbo krūvio sandara kito dydžio pareigybėms.

Daugiau kaip trečdalis mokyklų savo darbo apmokėjimo sistemose veikloms, nurodytoms Profesinio tobulėjimo ir Veiklų bendruomenei aprašuose, paskirstė valandas. 2 paveikslėlyje tokios mokyklos priskirtos prie mokyklų, darbo apmokėjimo sistemose nusistačiusių valandų paskirstymo kriterijus.

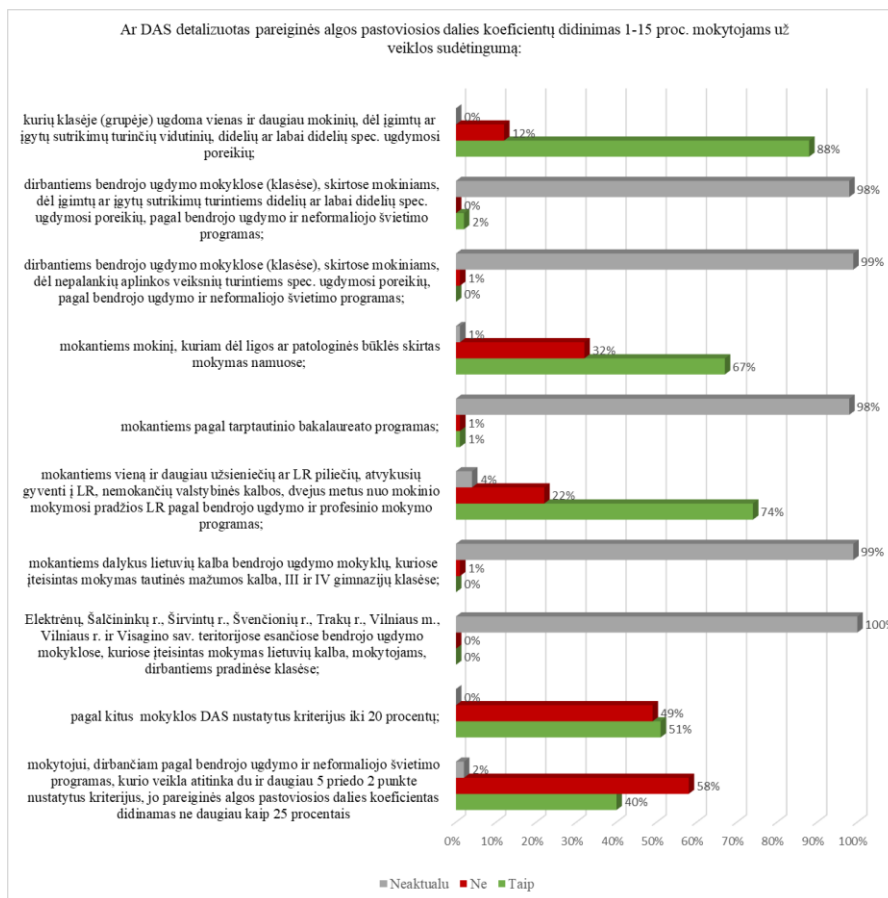
2 pav.

Didžioji dauguma mokyklų savo darbo apmokėjimo sistemose ar darbo krūvio sandaros aprašuose nurodė, kad mokytojų pareiginės algos pastovioji dalis nustatoma pagal Įstatymo 5 priedo 1 punktą, atsižvelgiant į pedagoginio darbo stažą ir kvalifikacinę kategoriją, dalis jų perkėlė Įstatymo 5 priedo 1 punkto nuostatas (koeficientų lentelę).

Kai kurių mokyklų darbo apmokėjimo sistemose nėra aiškiai detalizuota, kiek konkrečiai didinamas mokytojo pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientas dėl veiklos sudėtingumo, vadovaujantis Įstatymo 5 priedo 2 punkto papunkčiais. Į darbo apmokėjimo sistemas perkelti tik Įstatymo nuostatas, nedetalizuojant jų, sudaromos sąlygos įstaigų vadovams spręsti individualiai darbuotojų atžvilgiu. Pusė mokyklų papildomai, vadovaudamosi Įstatymo 5 priedo 2.2 papunkčiu, nusistatė savo veiklos sudėtingumo kriterijus, tačiau kai kuriose mokyklose šie kriterijai neatitinka veiklos sudėtingumo sąvokos, pavyzdžiui: **įstaigos vadovo atskiru sprendimu pastoviosios dalies koeficientai gali būti didinami iki 20 proc.** už konsultacijas mokiniams, besiruošiantiems olimpiadoms, varžyboms, konkursams, jei konsultacijos neapmokamos iš kitų lėšų; už vadovavimą metodinei grupei, socializacijos programų rengimą ir vykdymą, vaikų vasaros stovyklų organizavimą, nacionalinių mokinių mokymosi pasiekimų patikrinimų vykdymą ir darbų taisymą, renginių organizavimą, švenčių apipavidalinimą ir pan. Tai yra veiklos, už kurias mokytojams turėtų būti skiriamos valandos veiklai mokyklos bendruomenėje, taip padidėtų mokytojų pareigybių dydis. Taip pat už šias veiklas gali būti mokamos priemokos. Detalesnė informacija apie tai, kurioje dalyje mokyklų darbo apmokėjimo sistemose yra detalizuotas mokytojų pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų didinimas dėl veiklos sudėtingumo, pateikta 3 paveikslėlyje.

3 pav.

Dauguma mokyklų savo darbo apmokėjimo sistemose nuostatas dėl priemokų ir premijų mokėjimo, taip pat dėl mokėjimo už darbą poilsio ir švenčių dienomis, naktinį ir viršvalandinį darbą

perkėlė iš Įstatymo. Mažiau kaip pusėje mokyklų detalizuota, kaip apmokamas pavadavimas, tačiau aiškių nuostatų, kokiais atvejais mokama priemoka už pavadavimą, o kada sudaromas papildomas susitarimas su mokytoju prie darbo sutarties, kai kuriose darbo apmokėjimo sistemose nėra apibrėžta. Taip pat nėra aiškiai apibrėžiama, už kokius papildomus darbus, atliekant pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas, bus mokamos priemokos, kokia mokytojų veikla laikytina viršvalandiniu darbu, kokios užduotys laikytinos mokyklos veiklai ypač svarbiomis užduotimis, už kurias bus mokamos premijos; ar premijos skiriamos tik direktoriaus sprendimu, ar tariamasi su darbuotojų atstovais, darbo apmokėjimo sistemose nėra nustatyta. **Toks neapibrėžtumas neatliepia mokytojų lūkesčių gauti teisingą atlygį už darbą.**

Darbo apmokėjimo sistemų analizė rodo, kad joms parengti ir atnaujinti, pasikeitus teisės aktams, mokyklose skiriamas nepakankamas dėmesys. Pastebėta **ydinga mokyklų praktika nuostatas perkelti iš Įstatymo, jų nedetalizuojant ir nepritaikant savo mokyklos kontekstui.** Labai svarbus vaidmuo, rengiant ir atnaujinant darbo apmokėjimo sistemas, tenka darbuotojų atstovams. Mokyklos vadovo inicijuojamos informavimo ir konsultavimo procedūros yra skirtos tam, kad mokykloje būtų susitariama svarbiais darbo apmokėjimo klausimais, atsižvelgiant į turimus asignavimus.

DĖL TIKRINTŲ MOKYKLŲ MOKYTOJŲ DARBO APMOKĖJIMO ATITIKTIES TEISĖS AKTŲ NUOSTATOMS

Šioje pažymos dalyje aprašomi 45 mokyklų patikrinimo rezultatai (1 priede šios mokyklos pažymėtos „*“).

Vizitų mokyklose metu išnagrinėta 1 486 mokytojų darbo krūvio sandara, įvertinta, kaip tikrintos mokyklos laikosi pirmiau išvardytų dokumentų ir savo darbo apmokėjimo sistemų nuostatų.

Atkreiptinas dėmesys, kad nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. 20 proc. padidinus valandų skaičių pasiruošti mokytojams, dirbantiems pagal 2022–2023 mokslo metais arba 2023–2024 mokslo metais pradėtas įgyvendinti pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrąsias programas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. V-1269 „Dėl Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“ (toliau – atnaujintos programos), didėjo mokytojų pareigybės dydis, o pagal Mokymo lėšų aprašą mokykloms apskaičiuotas sąlyginis pareigybių skaičius nebuvo padidintas. Ši skaičių savivaldybių tarybos tvirtino kaip maksimalų mokykloms leistiną mokytojų pareigybių skaičių, todėl **mokyklos, formuodamos mokytojų pareigybes, siekė šio skaičiaus neviršyti.** Minimaliai ši skaičių viršijo penkios mokyklos (0,01–0,02 pareigybės), šiek tiek daugiau – trys mokyklos (0,2–0,34 pareigybės).

Daugiau kaip 53 proc. visų tikrintų mokyklų mokytojų šiais mokslo metais turi visą ar didesnę pareigybę, vidutinis pareigybės dydis, tenkantis vienam mokytojui, yra 0,87. Mokyklos turėtų siekti, kad vidutinis pareigybės dydis augtų valandas bendruomeninei veiklai skiriant ne proporcingai kontaktiniam krūviui, bet daugiau veiklų bendruomenėje skiriant mažesnę kontaktinių valandų skaičių turintiems mokytojams, taip auginant jų pareigybės dydį. Ypač aktualu sudaryti visą pareigybę pagal pradinio ugdymo programą dirbantiems mokytojams. Tikrintose mokyklose yra 52 pradinių klasių mokytojai, turintys 700 ir daugiau kontaktinių valandų, bet neturintys visos pareigybės (10,5 proc. nuo visų tikrintų mokyklų mokytojų, dirbančių pagal pradinio ugdymo programą). Taip pat yra 73 mokytojai (4,9 proc. nuo visų tikrintų mokyklų mokytojų), kurių pareigybės dydis artimas 1, t. y. nuo 0,95 iki 1. Daugelis mokyklų vadovų nurodė, kad sudaryti pradinių klasių mokytojams pareigybes ir (ar) padidinti iki visos pareigybės artimą visai pareigybei krūvį turintiems mokytojams negalėjo, nes privalėjo laikytis Mokymo lėšų apraše nustatyto ir savivaldybės tarybos patvirtinto pareigybių skaičiaus, tačiau daugeliu atvejų galimybių tai padaryti yra – 75 proc. mokyklų, kuriose yra tokių mokytojų, nepanaudojo visų joms pagal Mokymo lėšų aprašą skirtų pareigybių. Detalūs duomenys pagal mokyklas pateikti 1 lentelėje.

1 lentelė

Eil. Nr.	Mokyklos pavadinimas	Nepanaudotų pareigybių dydis	Mokytojų skaičius	1 mokytojui vidutiniškai tenkanti pareigybės dalis	Visą ir didesnę krūvį turinčių mokytojų dalis	Pradinių klasių mokytojų, turinčių 700 ir daugiau kontaktinių val., bet neturinčių visos pareigybės, skaičius	Mokytojų, kurių pareigybės dydis 0,95–1, skaičius	Mokyklos R(m)*
1.	Alytaus Šaltinių progimnazija	0,04	52	0,99	67,31	2	2	9,99
2.	Kaišiadorių r. Žaslių pagrindinė mokykla	2,36	19	0,72	31,58	0	0	9,83
3.	Kalvarijos sav. Jungėnų pagrindinė mokykla	0,43	22	0,70	31,82	0	0	9,91
4.	Kauno Motiejaus Valančiaus mokykla-darželis	0,1	9	0,53	11,11	0	0	9,06
5.	Kauno Juozo Urbšio progimnazija	0,03	46	0,93	56,52	0	0	9,64
6.	Vytauto Didžiojo universiteto klasikinio ugdymo mokykla	0,88	77	0,84	55,84	0	0	9,7
7.	Kauno „Šilo“ pradinė mokykla	0,21	19	0,78	52,63	2	1	9,83
8.	Kauno r. Ringaudų pradinė mokykla	0	20	0,93	70,00	3	0	9,73
9.	Kauno r. Užliedžių mokykla-daugiafunkcis centras	0	14	0,96	64,29	3	3	10,07
10.	Kauno r. Akademijos mokykla-darželis „Gilė“	0	20	0,88	65,00	3	1	10,58
11.	Kauno r. Kačerginės mokykla-daugiafunkcis centras	0,01	15	0,73	53,33	1	1	9,18
12.	Kauno r. Raudondvario Anelės ir Augustino Kriausų pradinė mokykla	0	21	0,89	61,90	0	0	9,72
13.	Kauno r. Rokų mokykla-darželis	0	7	0,70	42,86	1	1	9,79
14.	Kėdainių „Ryto“ progimnazija	0,53	60	0,95	73,33	0	4	9,89
15.	Kėdainių r. Dotnuvos pagrindinė mokykla	0,48	20	0,71	25,00	0	0	9,84
16.	Klaipėdos „Saulutės“ mokykla-darželis	0	10	0,78	50,00	1	1	10,01
17.	Klaipėdos „Saulėtekio“ progimnazija	0,6	40	0,75	40,00	0	0	10,02
18.	Klaipėdos Tauralaukio progimnazija	0,05	38	0,81	47,37	0	2	9,79
19.	Klaipėdos Prano Mašiotų progimnazija	1,24	41	0,97	65,85	2	1	10,02
20.	Klaipėdos Martyno Mažvydo progimnazija	1,58	62	0,85	58,06	0	3	10,15
21.	Mažeikių Senamiesčio progimnazija	0,4	41	0,95	58,54	1	2	10,03
22.	Pakruojo r. Lygumų pagrindinė mokykla	0,51	22	0,71	31,82	0	1	9,99
23.	Palangos pradinė mokykla	0	10	0,50	20,00	2	2	9,93
24.	Panevėžio „Ažuolo“ progimnazija	0,05	44	0,89	45,45	3	5	10,04
25.	Panevėžio „Žemynos“ progimnazija	0	55	0,86	49,09	2	2	9,92
26.	Pasvalio r. Pumpėnų gimnazija	0,54	32	0,79	46,88	0	1	11,11

27.	Plungės „Ryto“ pagrindinė mokykla	0,78	55	1,05	78,18	1	1	9,92
28.	Prienų „Ąžuolo“ progimnazija	0,4	53	0,97	66,04	2	3	9,89
29.	Radviliškio rajono Baisogalos mokykla-darželis	0,54	15	0,76	53,33	2	2	10,64
30.	Rokiškio r. Juodupės gimnazija	0,59	30	0,73	36,67	0	0	9,96
31.	Šakių rajono Sintautų pagrindinė mokykla	1,67	20	0,69	30,00	0	0	9,63
32.	Šakių rajono Kudirkos Naumiesčio Vinco Kudirkos gimnazija	0,06	33	0,78	36,36	1	2	9,48
33.	Šiaulių „Saulės“ pradinė mokykla	0	13	0,89	53,85	3	2	9,61
34.	Šiaulių Gegužių progimnazija	0	60	0,89	50,00	6	8	10,82
35.	Tauragės „Aušros“ progimnazija	0,02	26	0,70	19,23	2	1	10,1
36.	Trakų r. Paluknio Longino Komolovskio gimnazija	0,88	21	0,72	31,58	1	1	9,3
37.	Ukmergės r. Siesikų pagrindinė mokykla	0,44	24	0,63	25,00	0	1	9,76
38.	Utenos Vyturių progimnazija	0,84	41	0,88	40,00	0	3	9,88
39.	Vilniaus Antano Vienuolio progimnazija	1,66	56	0,97	64,29	0	3	9,83
40.	Vilniaus Žemynos progimnazija	2,34	82	0,95	62,20	1	4	9,77
41.	Vilniaus Žėručio pradinė mokykla	0,37	24	0,82	45,83	5	5	10,04
42.	Vilniaus „Taikos“ progimnazija	3,12	63	1,05	74,60	0	1	9,42
43.	Vilniaus darželis-mokykla „Dainorėliai“	0,73	9	0,70	44,44	0	0	10,43
44.	Vilniaus r. Valčiūnų gimnazija	3,67	26	0,68	23,08	2	2	9,63
45.	Zarasų „Santarvės“ pradinė mokykla	0	21	0,87	66,67	0	1	9,87
		28,15	1486	0,87	53,43	52	73	9,91

* $R(m)$ – mokyklos mokytojų pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų vidurkis.

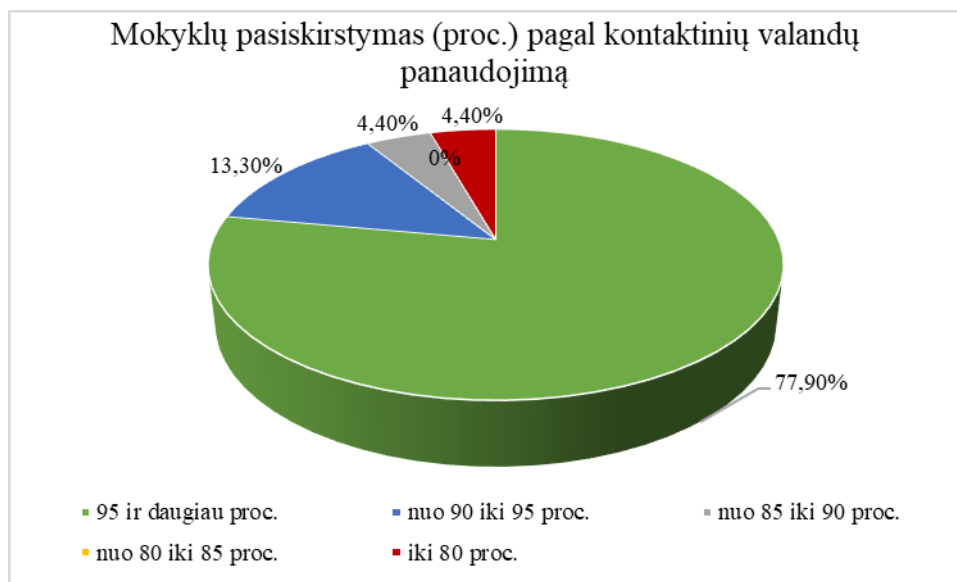
Atkreiptinas dėmesys, kad nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. Mokymo lėšų apraše padidinus vidutinį sąlyginį mokytojo pareiginės algos koeficientą R iki 10,22, padidėjo mokykloms tenkantis mokymo lėšų dydis. Visoms mokykloms, kurių mokytojų pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų vidurkiai yra mažesni, pakako lėšų steigti pagal Mokymo lėšų aprašą nustatytą sąlyginį pareigybių skaičių. Tik **mažoms pradinėms mokykloms kilo problemų**, norint pradinių klasių mokytojams sudaryti visą pareigybę ir papildomai sudaryti pareigybes užsienio kalbos, muzikos, dorinio ugdymo, šokio mokytojams, nes, norint šiuos mokytojus prisikviesti į mokyklą, būtina skirti ir valandų, susijusių su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenėje. Tačiau yra atvejų, kai įdarbinami neformaliojo švietimo mokytojai, o pradinių klasių mokytojams, turintiems 700 ir daugiau kontaktinių valandų, nesuformuojama visa pareigybė. Kai kurios mokyklos, galimai neatsižvelgdamos į turimus asignavimus ugdymo planui įgyvendinti pagal Mokymo lėšų aprašą, mokytojų koeficientus dėl veiklos sudėtingumo **padidino per didele procentine dalimi, todėl negalėjo panaudoti viso Mokymo lėšų aprašo nustatyto sąlyginių pareigybių skaičiaus**. Tarp jų yra mokykla, kuri savo darbo apmokėjimo sistemoje yra nusistačiusi galimybę didinti mokytojų koeficientus už įvairius papildomus darbus, ir be kitų Įstatyme numatytų kriterijų **padidino visų mokytojų koeficientus 15 proc., todėl ugdymo planui įgyvendinti skirtų lėšų neužteko**. Kita mokykla už pasiruošimą pamokoms pagal atnaujintas programas ir klasių vadovams už socialinės-pilietinės veiklos koordinavimą **20 proc. didino mokytojų pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientus, taip nepagrįstai padidindama mokytojų darbo užmokestį, todėl taip pat neužteko pagal Mokymo lėšų aprašą apskaičiuotų lėšų ugdymo planui įgyvendinti**. Visais atvejais lėšų trūkumą padengė savivaldybės.

Kaip jau minėta anksčiau, mokyklų darbo apmokėjimo sistemose neatsispindi Šakos kolektyvinės sutarties nuostatos, tačiau patikrinimo metu fiksuota, kad **keleto mokyklų vadovai laikosi nuostatos Šakos kolektyvinę sutartį pasirašiusios profesinės sąjungos nario sulygtą darbo normą mažinti tik esant objektyvioms priežastims** (pvz., dėl sumažėjusių klasių komplektų skaičiaus). Pažymėtina, kad šios nuostatos turėtų būti laikomasi ne tik tose mokyklose, kuriose yra darbdavio lygmeniu veikianti profesinė sąjunga, tačiau ir tose, kuriose yra pavienių profesinės sąjungos narių.

KONTAKTINIŲ VALANDŲ, SKIRTŲ UGDYMO PLANUI ĮGYVENDINTI, PANAUDOJIMAS

Visų mokytojų kontaktinės valandos paskirstytos vadovaujantis mokyklų ugdymo planais. Absoliuti dauguma mokyklų ugdymo planui įgyvendinti panaudojo daugiau kaip 80 proc. pagal Mokymo lėšų aprašą skirtų kontaktinių valandų. Nustatyta, kad 35 tikrintose mokyklose mokytojų pareigybėms formuoti panaudojama daugiau kaip 95 proc., šešiose – daugiau kaip 90 proc., dviejose – daugiau kaip 85 proc. pagal Mokymo lėšų aprašą finansuojamų kontaktinių valandų, skirtų ugdymo planui įgyvendinti. Dvi mokyklos panaudoja mažiau kaip 80 proc. kontaktinių valandų, t. y. 76,83 proc. ir 78,75 proc. Iš jų viena mokykla mokytojų krūviams sudaryti nepanaudoja 3,67 pareigybės, kita – 0,73 pareigybės. Jei mokyklos šių pareigybių valandas paskirstytų mokytojams ugdymo planui įgyvendinti, būtų panaudota ne mažiau kaip 96 proc. pagal Mokymo lėšų aprašą ugdymo planui įgyvendinti skirtų kontaktinių valandų. Tai leistų pajavairinti ugdymo planą ir galimai gerintų ugdymo kokybę, kartu padidintų mokytojų krūvį. Detalesnė informacija pateikta 4 paveikslėlyje.

4 pav.

Atkreiptinas dėmesys, kad, atlikus mokyklų rizikos vertinimą ir patikrinus duomenis mokyklose, pastebėta, jog **ne visų mokyklų mokytojų duomenys Pedagogų registre yra teisingi**:

- Pedagogų registre fiksuota, kad dviejose (4,4 proc.) mokyklose yra mokytojų, kurių pareigybės dydis yra 1,67 ir daugiau, tačiau patikros metu tokių atvejų nenustatyta;
- Pedagogų registre fiksuota, kad trijose (6,7 proc.) mokyklose nėra nė vieno mokytojo, turinčio visą pareigybę, tačiau patikros metu išsiaiškinta, kad tokių mokytojų vienoje mokykloje yra 23,8 proc., kitoje – 42,86 proc., trečioje – 44,44 proc.;

- Pedagogų registre fiksuoti dešimtyje (22,2 proc.) mokyklų neteisingi kontaktinių valandų, panaudotų ugdymo planui įgyvendinti, skaičiai. Pavyzdžiui, pagal Pedagogų registre pateiktą kontaktinių valandų skaičių matyti, kad mokykla panaudojo net 186,6 proc. valandų, tačiau patikrinimo metu nustatyta, kad panaudojo 96,01 proc. kontaktinių valandų; arba priešingas atvejis – Pedagogų registre pateikti duomenys rodo, kad panaudota tik 15,3 proc. kontaktinių valandų, tačiau realiai mokykla panaudojo 98,3 proc. valandų.

MOKYTOJŲ DARBO KRŪVIO SANDAROS ATITIKTIS KRŪVIO SANDAROS APRAŠO 7¹ PUNKTO NUOSTATOMS

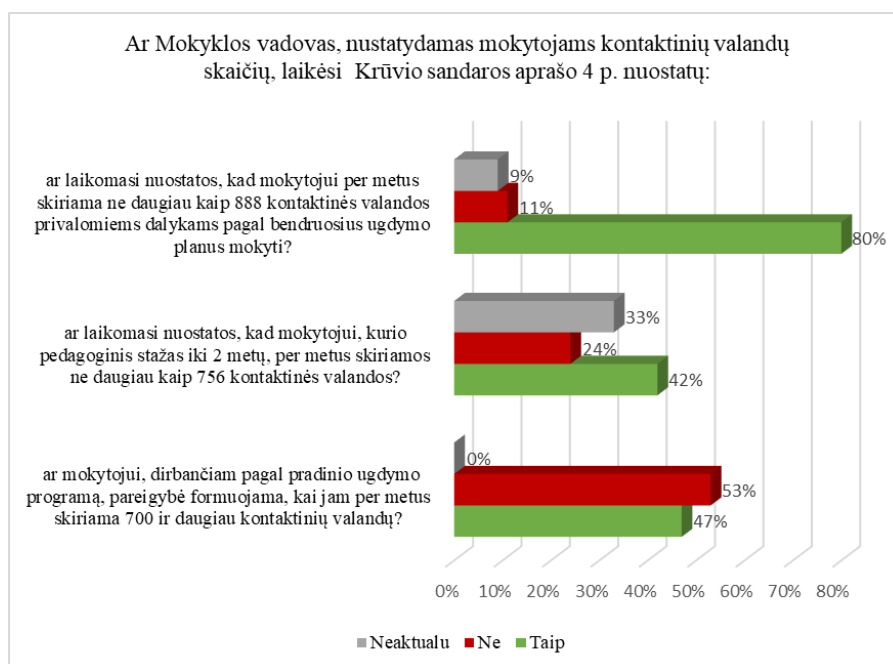
Daugumoje tikrintų mokyklų darbo krūvio sandara atitinka Krūvio sandaros aprašo 7¹ punkto nuostatas, t. y. mokytojų darbo krūvį sudaro: kontaktinių valandų, valandų pasiruošti pamokoms, valandų, skiriamų vadovauti klasei (grupei), ir bendras valandų, susijusių su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenėje, skaičius per mokslo metus. Yra pavieniai atvejai, kai mokytojui, turinčiam ne visą krūvį, neskiriamos valandos, susijusios su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenėje. Sudarant mokytojų darbo krūvį, ne visada yra laikomasi Krūvio sandaros aprašo nuostatų.

Dauguma mokyklų vadovų, nustatydami kontaktinių valandų skaičių pareigybei per mokslo metus, laikėsi Krūvio sandaros aprašo nuostatos, kad mokytojui per metus skiriama ne daugiau kaip 888 kontaktinės valandos privalomiems dalykams pagal bendruosius ugdymo planus mokyti. Tačiau penkiose mokyklose yra mokytojų, kurie turi 888 kontaktines valandas, bet neturi visos pareigybės (1 512 val.). Mokyklos vadovai akcentavo, kad **jei mokytojas nenori vadovauti klasei, neformaliojo švietimo valandų ir veiklų mokyklos bendruomenėje, dėl kurių gali būti sulygstama, nėra kaip suformuoti visos pareigybės**, taip pat skirti daugiau kontaktinių valandų tenka dėl mokytojų trūkumo.

30 mokyklų (66,7 proc.) turėjo mokytojų, kurių pedagoginis stažas iki 2 metų. Iš jų 19 mokyklų vadovai, nustatydami kontaktinių valandų skaičių pareigybei per mokslo metus, laikėsi Įstatymo 9 punkto nuostatos, kad mokytojui, kurio pedagoginis stažas iki 2 metų, per metus skiriamos ne daugiau kaip 756 kontaktinės valandos, vienuolikoje mokyklų šios nuostatos nesilaikė ir skyrė kontaktines valandas, neatsižvelgiant į mokytojo pedagoginį stažą.

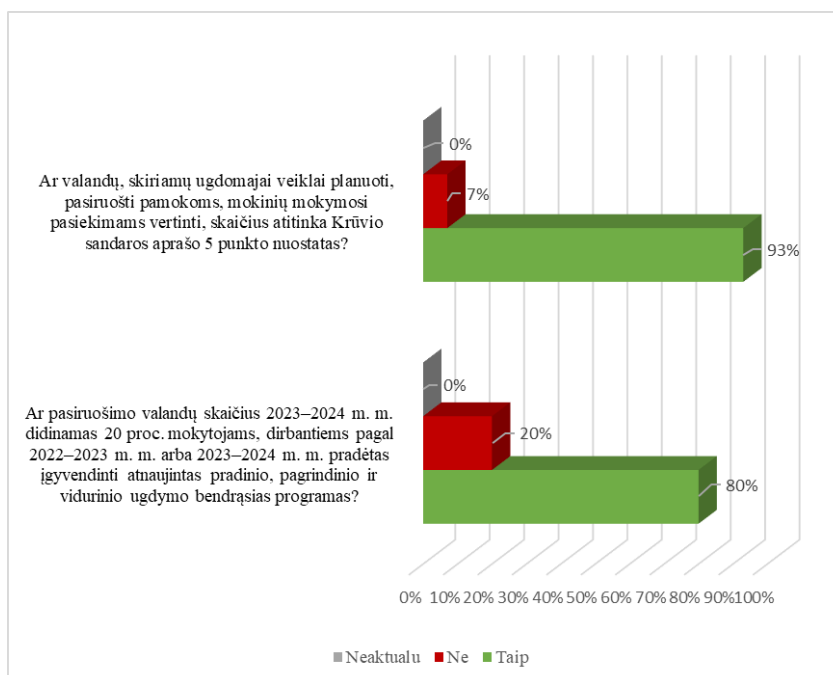
Mažiau nei pusės mokyklų (47 proc.) vadovų laikėsi nuostatos, kad mokytojui, dirbančiam pagal pradinio ugdymo programą, pareigybė formuojama, kai jam per metus skiriama 700 ir daugiau kontaktinių valandų. Daugiau nei pusėje mokyklų (53 proc.) yra 52 (10,5 proc.) mokytojai, dirbantys pagal pradinio ugdymo programą, kurie turi 700 ir daugiau kontaktinių valandų, bet jiems nesuformuota visa pareigybė. Šių mokytojų skaičius pagal mokyklas pateiktas 1 lentelėje. Daugumai mokytojų iki visos pareigybės trūksta nedaug, vidutiniškai 0,06 pareigybės.

Detalesnė informacija apie kontaktinių valandų skyrimą mokyklose (proc.) pateikta 5 paveikslėlyje.

Daugumoje mokyklų mokytojams skirtų valandų pasiruošti pamokoms skaičius atitiko Krūvio sandaros aprašo 1 priedo nuostatas. Mokyklose, kuriose pasitaikė atvejų, kai valandų pasiruošti pamokoms skaičius neatitiko šių nuostatų, dažniausiai skirta per mažai valandų mokytojams, kurių darbo stažas iki 2 metų (buvo skaičiuojama kaip mokytojams, kurių darbo stažas 2 ir daugiau metų).

Pentadalyje mokyklų 20 proc. nėra didinamas valandų pasiruošti pamokoms skaičius mokytojams, dirbantiems pagal atnaujintas programas, arba didinamas per mažai. Kai kuriose iš šių mokyklų už darbą pagal atnaujintas programas mokama priemoka, didinamas pareiginės algos koeficientas arba skiriamos valandos, susijusios su veikla mokyklos bendruomenėje. Mokyklų pasiskirstymas (proc.) pagal valandų pasiruošti pamokoms skaičiaus skyrimą pateiktas 6 paveikslėlyje.

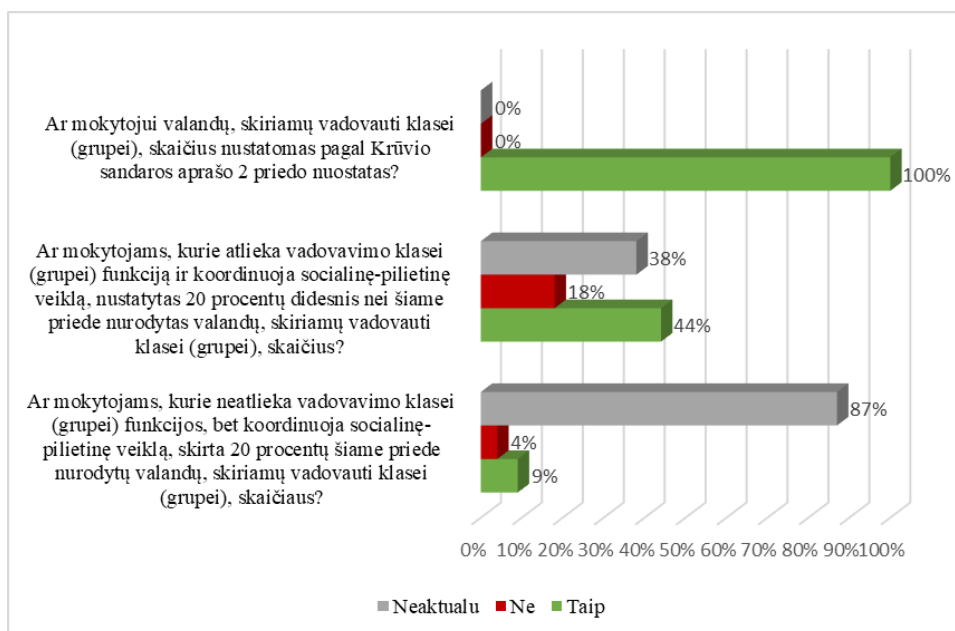
Visose mokyklose nustatytas valandų, skiriamų vadovauti klasei (grupei), skaičius atitinka Krūvio sandaros aprašo 2 priedo lentelėje nurodytų valandų per mokslo metus skaičių, tačiau dešimtyje mokyklų nėra atsižvelgta į 2 priedo pastabas, kuriose nurodoma, kaip nustatyti valandas mokytojams už socialinės-pilietinės veiklos koordinavimą. Kai kuriose mokyklose už socialinės-pilietinės veiklos koordinavimą mokytojams didinamas pareiginės algos koeficientas, skiriama priemoka arba valandos, susijusios su veikla mokyklos bendruomenėje, dėl kurių sulygstama su mokytoju individualiai.

Dažniausiai socialinę-pilietinę veiklą koordinuoja mokytojai, kurie atlieka vadovavimo klasei (grupei) funkciją. Pasitaikė atvejų, kai koordinuoti socialinę-pilietinę veiklą paskirtas ne mokytojas, o direktoriaus pavaduotojas ugdymui arba socialinis pedagogas.

12 mokyklų **pasitaikė atvejų, kai mokytojų darbo krūvį sudarė tik valandų, skiriamų vadovauti klasei (grupei) ir valandų, susijusių su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenėje, skaičius.** Buvo keli mokytojai, kurių darbo krūvį sudarė tik valandos, skiriamos vadovauti klasei (grupei).

Valandų, skiriamų vadovauti klasei (grupei), skaičiaus nustatymo mokyklose pasiskirstymas (proc.) pateiktas 7 paveikslėlyje.

7 pav.

Visose tikrintose mokyklose mokytojų darbo krūvio sandaroje yra nustatytos valandos, susijusios su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenėje, tačiau jas nustatant ne visada buvo laikomasi Krūvio sandaros aprašo, Veiklų bendruomenei aprašo ir Profesinio tobulėjimo aprašo nuostatų.

Trečdalyje mokyklų mokytojų darbo krūvio sandaroje **nenumatytas laikas veikloms, susijusioms su profesiniu tobulėjimu**, skiriamas bendras valandų, susijusių su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenėje, skaičius per mokslo metus, nenustatomas profesinio tobulinimosi pobūdis.

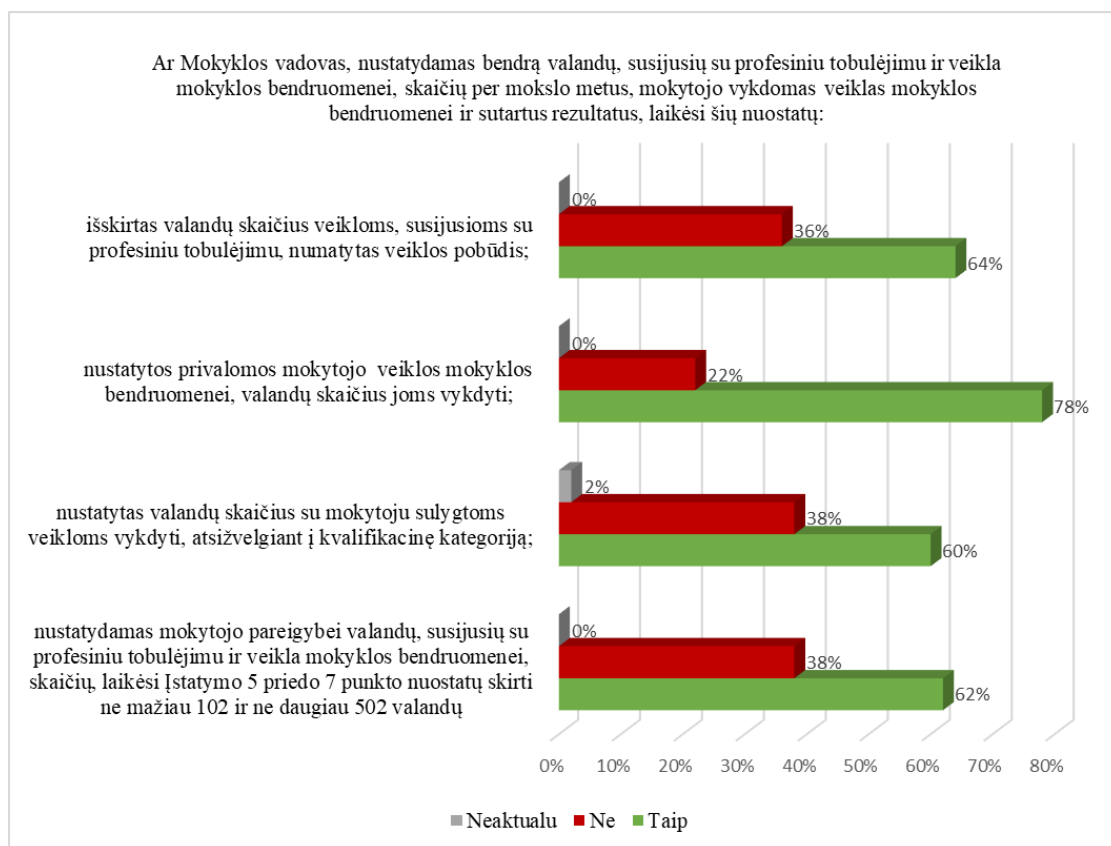
Ketvirtadalyje mokyklų, nustatant mokytojo vykdomas veiklas mokyklos bendruomenėje, **nėra susitariama dėl konkretaus veiklų mokyklos bendruomenėje sąrašo, rezultatų, konkrečių valandų.**

16 mokyklų vadovų, nustatydami mokytojo pareigybei valandų, susijusių su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenėje, skaičių, **76 mokytojams, turintiems visą pareigybę, skyrė mažiau kaip 102 valandas**, o vienas vadovas 1 mokytojui, turinčiam ne visą pareigybę, skyrė daugiau kaip 506 val. Penkiose mokyklose 12 mokytojų, turinčių ne visą pareigybę, visiškai nebuvo skirtos valandos, susijusios su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenėje.

Didžiojoje dalyje mokyklų šių valandų skyrimo kriterijai neaiškūs, nėra atsižvelgiama į mokytojų kvalifikacines kategorijas. Kai kurių mokyklų vadovai, skaičiuodami šias valandas, naudojo formulę ($Y/1\,410 \cdot 102$, kai Y = kontaktinės valandos + valandos pasiruošti + vadovavimo klasei (grupei) valandos), kuri yra palanki mokytojams, turintiems 1 410 ir daugiau kontaktinių valandų ir valandų pasiruošti pamokoms, vadovauti klasei (grupei).

Mokyklų pasiskirstymas (proc.) pagal valandų, susijusių su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenėje, nustatymą pateiktas 8 paveikslėlyje.

8 pav.

DĖL MOKYTOJŲ PAREIGINĖS ALGOS PASTOVIOSIOS DALIES KOEFICIENTO DIDINIMO UŽ VEIKLOS SUDĖTINGUMĄ

Mokyklų vadovai, atsižvelgdami į veiklos sudėtingumo mastą, skirtingai didino mokytojų pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientus dėl veiklos sudėtingumo. Daugumai mokytojų (91 proc. mokyklų), kurių klasėje (grupėje) ugdomas vienas ir daugiau mokinių, dėl įgimtų ar įgytų sutrikimų turinčių vidutinių, didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, koeficientai yra padidinti. Dalyje mokyklų (9 proc.) dėl minėto veiklos sudėtingumo pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientai padidinti, nesilaikant Įstatymo 5 priedo 2 ir 3 punktų nuostatų:

- pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientai **padidinti ne visiems mokytojams**, kuriems turėtų būti padidinta;

- padidinti pradinių klasių mokytojų pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientai, bet nepadidinti kitų dalykų mokytojų (muzikos, šokio, tikybos), dirbančių pagal pradinio ugdymo programą, pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientai;

• pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientai **didinami ne už visą į pareigybę įskaičiuotą krūvį**: koeficientai padidinti tik už tas pamokas, kuriose dirbama su specialiujų ugdymosi poreikių mokiniais, bet nedidinama už neformaliojo švietimo programų įgyvendinimą.

Vienoje mokykloje pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientai dėl veiklos sudėtingumo nedidinami, nors mokykloje mokytojai ugdo specialiujų ugdymosi poreikių turinčius mokinius.

Tik vienoje iš patikroje dalyvavusių bendrojo ugdymo mokyklų buvo klasė, skirta mokiniams, dėl įgimtų ar įgytų sutrikimų turintiems didelių ar labai didelių specialiujų ugdymosi poreikių. Visiems šioje klasėje dirbantiems mokytojams dėl veiklos sudėtingumo pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientai yra padidinti.

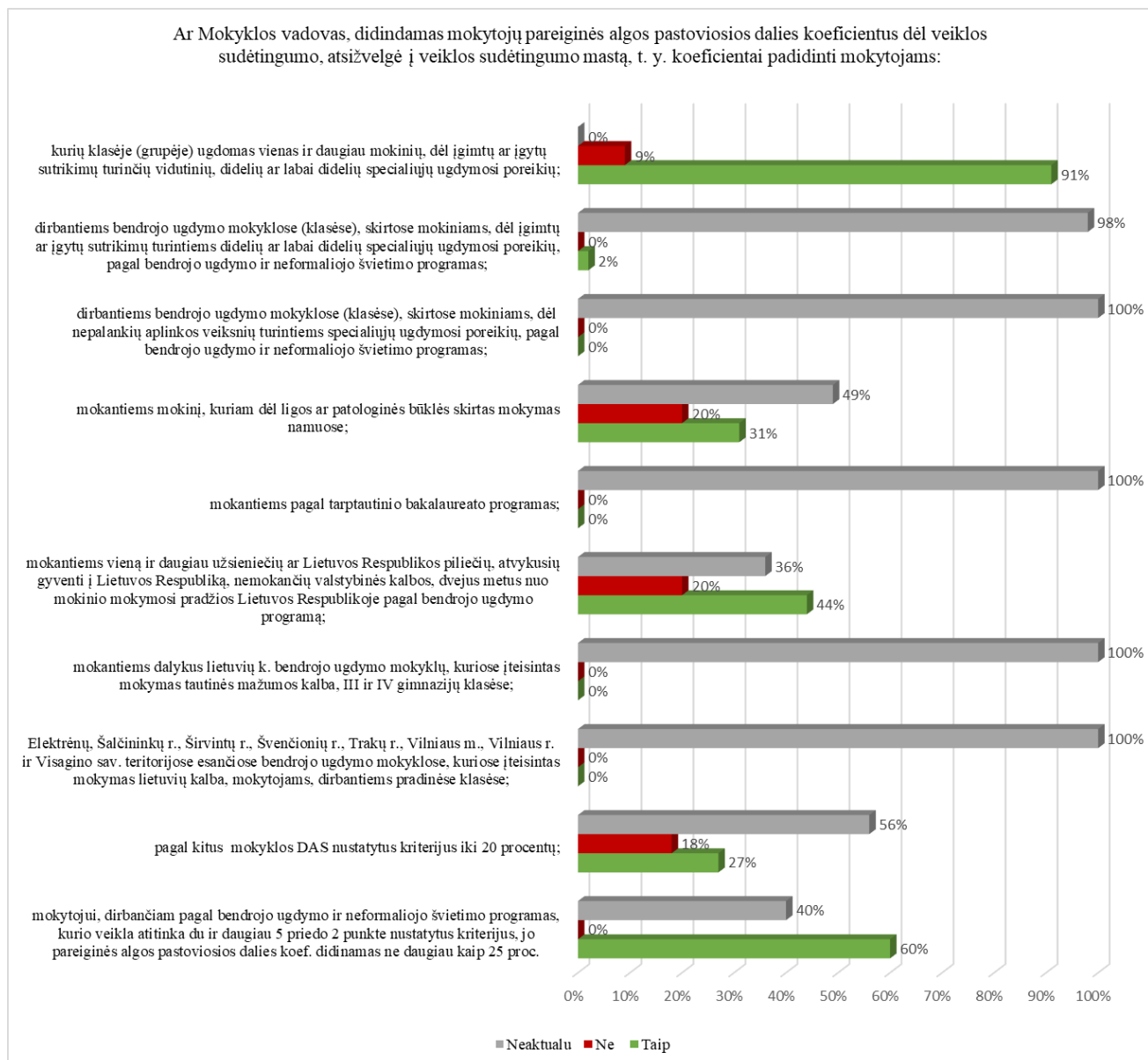
Trečdalyje mokyklų (31 proc.) mokytojams, mokantiems mokinį, kuriam dėl ligos ar patologinės būklės skirtas **mokymas namuose**, mokyklų vadovai padidino pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientus, tačiau vienoje iš jų mokytojų pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientas didinamas tik už pareigybės dalį, apimančią mokinio mokymą namuose, pažeidžiant Įstatymo 5 priedo 2.1.6 papunkčio nuostatas. **Dalyje mokyklų (20 proc.) koeficientai nedidinami, bet skiriamos kontaktinės valandos ir mokamos priemokos.**

Dalies mokyklų (44 proc.) vadovai laikėsi Įstatymo 5 priedo 2.1.8 papunkčio nuostatų ir mokytojams, **mokantiems vieną ir daugiau užsieniečių** ar Lietuvos Respublikos piliečių, atvykusių gyventi į Lietuvos Respubliką, nemokančių valstybinės kalbos, dvejus metus nuo mokinio mokymosi pradžios Lietuvos Respublikoje pagal bendrojo ugdymo programą, padidino pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientus dėl veiklos sudėtingumo. Atlikus patikrą pastebėta, kad dalyje (20 proc.) mokyklų daromos pirmiau minėtos koeficientų didinimo klaidos. Vienoje mokykloje sprendimai dėl apmokėjimo už darbą mokant užsieniečius priimti Darbo tarybos komisijos posėdyje. Pasitaikė atvejų, kai koeficientai nebuvo padidinti (2,2 proc. mokyklų), nors tokių mokinių mokykloje buvo.

Pagal kitus mokyklos darbo apmokėjimo sistemos nustatytus kriterijus, nors nėra privaloma, iki 20 proc. pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientus padidino trečdalis mokyklų vadovų (27 proc.). Daugiau nei pusėje mokyklų (56 proc.) tikrinamu laikotarpiu nebuvo aplinkybių pritaikyti šią nuostatą arba toks didinimas nenumatytas. 4,4 proc. mokyklų koeficientai buvo didinami, nesilaikant Įstatymo 5 priedo 2.2 papunkčio nuostatos.

Visose tikrintose mokyklose (100 proc.), kuriose buvo mokytojų, dirbančių pagal bendrojo ugdymo ir neformaliojo švietimo programas ir kurių veikla atitiko du ir daugiau Įstatymo 5 priedo 2 punkte nustatytus kriterijus, pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientas buvo didinamas ne daugiau kaip 25 proc., ir tai atitinka Įstatymo 5 priedo 3 punkto nuostatas.

Mokyklų pasiskirstymas (proc.) pagal mokytojų pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų didinimą dėl veiklos sudėtingumo pateikiamas 9 paveikslėlyje.

DĖL PRIEMOKŲ IR PREMIJŲ

Dauguma mokyklų (76 proc.) vadovų, skirdami priemokas mokytojams, vadovavosi Įstatymo 10 straipsnio nuostata ir mokyklos darbo apmokėjimo sistema. Priemokos mokytojams mokamos direktoriaus įsakymu, atsižvelgiant į atliekamų funkcijų ar užduočių sudėtingumą, mastą ir pobūdį. Priemokos buvo mokamos už projektinių veiklų koordinavimą, renginių ir švenčių mokyklos bendruomenėje organizavimą, už mokinių rengimą ir dalyvavimą konkursuose, olimpiadose ir renginiuose, laimėtas prizines vietas ir kt. Priemokos buvo išmokėtos ir už mentorystę, kolegų pavadavimą, mokyklos internetinės svetainės priežiūros darbus. Pastebėta, kad **daugelis priemokų mokamos už veiklas, kurios gali būti sulygstamos pagal Veiklų bendruomenei** aprašo 6 punktą. Tikrinamu laikotarpiu priemokų nebuvo išmokėta 8 mokyklose (17,8 proc.).

Kai kuriose mokyklose priemokos buvo mokamos už mokinių mokymą namuose, nedidinant pastoviosios algos koeficiento. Pasitaikė atvejų, kai direktoriaus įsakyme buvo **nurodoma viena visiems darbuotojams priemokos mokėjimo priežastis** (37,8 proc.), nedetalizuojant atliktų darbų

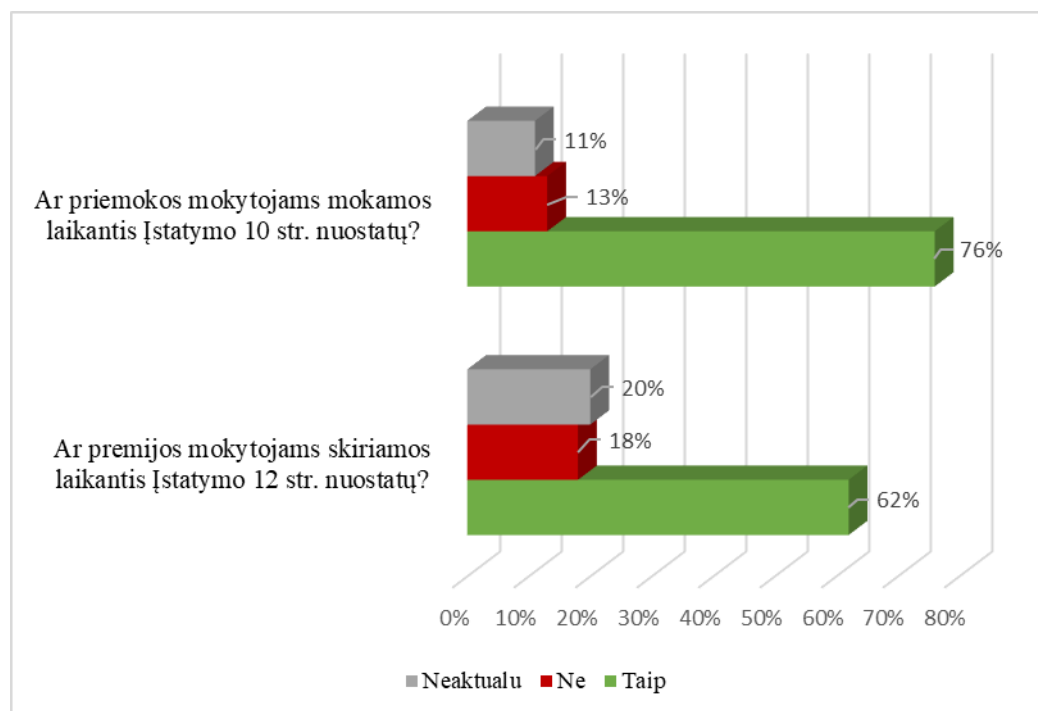
masto ir sudėtingumo, skirtingo apmokėjimo motyvų. Išmokėtų priemonų suma buvo nuo 11 eurų iki 802 eurų mokytojui. Dalyje mokyklų **priemokos buvo išmokėtos už atnaujintų programų įgyvendinimą, kai kuriose jų šios priemokos išmokėtos ir mokytojams, kuriems pasiruošimo valandos jau buvo padidintos 20 proc.** Priemokas mokytojai gavo už darbą su užsieniečiais, už darbą su specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais, sėkmingą strateginių ir prioritetinių tikslų įgyvendinimą, už vienkartinę ypač svarbias užduotis. Keletui mokytojų buvo sumokėta didesnė nei 30 proc. pareiginės algos dalies dydžio priemoka, taip pažeidžiant Įstatymo 10 straipsnio nuostatą. Vienoje mokykloje priemokos, panaudojant valstybės biudžeto lėšas, buvo sumokėtos darbininkui, laborantui ir bibliotekininkui. Pastebėta, kad kai kurie mokyklų vadovai painioja priemokų ir premijų mokėjimo tvarkas.

Daugiau nei pusės mokyklų (62 proc.) vadovai, skirdami premijas mokytojams, vadovavosi Įstatymo 12 straipsnio nuostata. Jų išmokėtos premijos buvo skirtos už atliktas vienkartinės įstaigos veiklai ypač svarbias užduotis. Dalies mokyklų (37,8 proc.) vadovai **premijas skiria direktoriaus įsakymuose nedetalizuodami veiklų, už kurias šios premijos skiriamos.** 9 proc. mokyklų už įsakyme nurodytas vienodas veiklas mokytojai gavo skirtingo dydžio premijas. Atkreiptinas dėmesys, kad kai kuriose mokyklose premijos buvo išmokėtos už padidėjusį darbų mastą, už darbą su specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniais, už atnaujinto ugdymo turinio diegimą pamokose, už NMPP, už darbą su auklėtiniais, už kuruojamas socialines-pilietines veiklas, už metodinės veiklos kuravimą nesilaikant Įstatymo 12 straipsnio 1 punkto nuostatos, kad **premijos gali būti skiriamos tik atlikus vienkartinę užduotį.** Beveik visose mokyklose premijos buvo išmokėtos gruodžio mėnesį. 22 proc. mokytojų gavo pareiginės algos dydžio premiją. Tikrinamu laikotarpiu premijų nemokėjo 26,7 proc. mokyklų vadovai.

Visose mokyklose, kuriose buvo išmokėtos premijos, jos buvo skirtos kartą per tikrinamą laikotarpį ir neviršijo darbuotojui nustatytos pareiginės algos pastoviosios dalies dydžio.

Detalesnė informacija apie priemokų ir premijų skyrimą mokyklose (proc.) pateikta 10 paveikslėlyje.

10 pav.

DĖL VIDUTINIO MOKYTOJŲ DARBO UŽMOKESČIO SKELBIMO

Reikalavimų interneto svetainėms aprašas įpareigoja mokyklos vadovus įstaigos interneto svetainės skyriaus „Administracinė informacija“ srityje „Darbo užmokestis“ pateikti įstaigos darbuotojų, einančių vienodas arba pagal kitus požymius vienarūšes pareigas, skaičius ir šias pareigas einančių darbuotojų praėjusių metų vidutinį mėnesinį nustatytą darbo užmokestį, taip pat einamųjų metų praėjusio ketvirčio vidutinį mėnesinį nustatytą darbo užmokestį. Einamųjų metų praėjusio ketvirčio vidutinis mėnesinis nustatytasis darbo užmokestis turi būti paskelbtas per 10 darbo dienų nuo naujo ketvirčio pradžios, o praėjusių metų vidutinis mėnesinis nustatytasis darbo užmokestis – per 10 darbo dienų nuo kalendorinių metų pabaigos.

Atlikus patikrą nustatyta, kad daugumoje mokyklų pateikiama informacija apie vidutinį darbo užmokestį, tačiau beveik pusės šių mokyklų interneto svetainėse tokia informacija tik iš dalies atitinka reikalavimus (nepateikta informacija apie praėjusių metų vidutinį mėnesinį nustatytą darbo užmokestį; interneto svetainėje nėra skilties „Administracinė informacija“). Dalis mokyklų tokios informacijos visai nepateikia arba ji nėra atnaujinta nuo 2017 m.

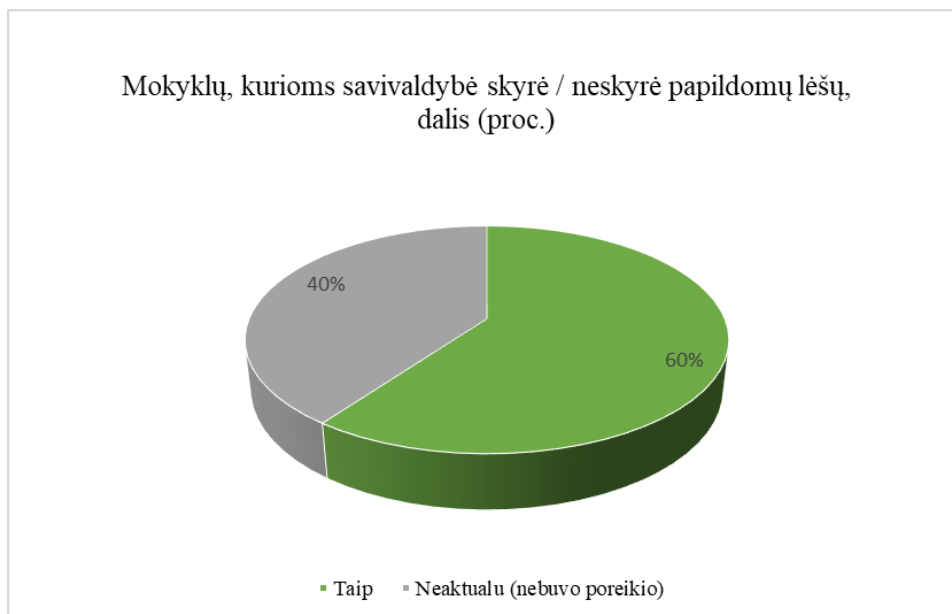
Pastebėta, kad reikalavimą pateikti informaciją apie einančius vienodas arba pagal kitus požymius vienarūšes pareigas darbuotojus mokyklų vadovai supranta skirtingai – vieni pateikia atsižvelgdami į kvalifikacines kategorijas, kiti – į pareigybę. Atkreiptinas dėmesys, kad mokyklos vidutinį mėnesinį darbo užmokestį taip pat apskaičiuoja skirtingai. Mokyklų vadovų teigimu, dalyje mokyklų vidutinis darbo užmokestis apskaičiuojamas sudėjus visų mokytojų gautą darbo užmokestį ir padalijus iš mokytojų skaičiaus arba vieno mokytojo gautą metinį darbo užmokestį padalijus iš 12 mėnesių. Kai kurių mokyklų interneto svetainėse nurodoma, kad informacija apie darbuotojų atlyginimus pateikiama vadovaujantis Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotino naudojimo įstatymu¹⁰ ir Reikalavimų interneto svetainėms aprašu, o mokyklos darbuotojų vidutinis mėnesio darbo užmokestis (bruto) yra mėnesinis darbo užmokestis, neatskaičius gyventojų pajamų mokesčio ir valstybinio socialinio draudimo įmokų. Pastebėta, kad **dalyje mokyklų informaciją apie vidutinį darbo užmokestį pateikia buhalterija, ir mokyklų vadovai net nėra informuoti, kaip ji apskaičiuojama.**

DĖL LĖŠŲ IŠ SAVIVALDYBĖS PERSKIRSTOMOS DALIES

Vadovaujantis Mokymo lėšų aprašo 13 punktu, savivaldybėms skiriamos mokymo lėšos, kurias jos paskirsto mokykloms savo nustatyta tvarka ugdymo reikmėms tenkinti, tarp kurių yra ir lėšos ugdymo finansavimo poreikių skirtumams tarp mokyklų sumažinti (pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčiui (įskaitant pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų padidinimą dėl veiklos sudėtingumo), bendrojo ugdymo kokybei ir prieinamumui užtikrinti (tarp jų ir mokyti namuose) ir kt.).

Savivaldybių tarybos, atsižvelgdamos į mokyklų pateiktą lėšų poreikį, daugiau nei pusei (60 proc.) mokyklų skyrė papildomų lėšų (kitoms mokykloms lėšų pakako). Patikros metu mokyklų vadovai teigė, kad dažniausiai savivaldybių skiriamų lėšų paskirtis – visų pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčiui išmokėti, neišskiriant mokytojų. Mokyklų vadovų teigimu, nuo rugsėjo mėnesio jie negalėjo formuoti didesnių pareigybių, nes nežinojo, ar gaus papildomų lėšų. **Daugumą mokyklų lėšos pasiekė lapkričio–gruodžio mėnesiais, todėl papildomai gautos lėšos buvo panaudotos pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio trūkumams padengti, tarp jų ir švietimo pagalbos specialistų etatams išlaikyti, taip pat pedagoginių darbuotojų priemokoms, premijoms išmokėti.** Mokyklų, gavusių papildomų lėšų, dalis (proc.) pavaizduota 11 paveikslėlyje.

¹⁰ Lietuvos Respublikos Seimo 2000 m. sausio 11 d. įstatymas Nr. VIII-1524 „Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotino naudojimo įstatymas“
<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.94745/asr>

Visos savivaldybės yra pasitvirtinusios lėšų perskirstymo tvarkas pagal Mokymo lėšų aprašo nuostatas, tačiau **patikrinimo metu nebuvo galima nustatyti, ar savivaldybės skyrė lėšų ugdymo planui įgyvendinti**, t. y. mokytojų pareigybėms formuoti ir apmokėti už darbą. Dauguma tikrintų mokyklų 2023 m. rugsėjo 1 d. – 2023 m. gruodžio 31 d. laikotarpiui pateikė tik patikslintas sąmatas, pagal kurias papildomai skiriamos lėšos darbo užmokesčiui pagal finansavimo šaltinį – Mokymo lėšos (kodas 4101). Pagal pateiktas sąmatas neaišku, kiek buvo skirta ugdymo planui įgyvendinti.

APIBENDRINIMAS

Patikros rezultatai atspindi tik didžiausios rizikos mokyklų situaciją. Pagal patikros rezultatus užpildyti 45 mokyklų individualūs kontroliniai klausimynai, mokyklų vadovai parašais patvirtino, kad duomenys yra teisingi.

Dėl darbo apmokėjimo sistemų:

1. Mokyklų darbo apmokėjimo sistemos nustatytos visose tikrintose mokyklose. Beveik visose mokyklose jas nustatė darbdavys.

2. Tik pavienių mokyklų darbo apmokėjimo sistemose įtrauktos Šakos kolektyvinės sutarties nuostatos dėl darbo sutarties, darbo krūvio, darbo laiko normos nustatymo ir pan.

3. Darbo apmokėjimo sistemų turinys nepakankamai detalizuotas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatas ir pritaikytas konkrečiai mokyklai:

3.1. daugumoje (90 proc.) mokyklų mokytojų darbo krūvio sandaros nustatymo kriterijai yra darbo apmokėjimo sistemų sudėtinė dalis;

3.2. ne visose mokyklose detalizuotas mokytojų pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų didinimas dėl veiklos sudėtingumo. Nustatyta atveju, kai už papildomus darbus apmokama ne priemokomis, bet didinami mokytojų pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientai kaip už veiklos sudėtingumą;

3.3. priemokų ir premijų skyrimo, mokėjimo už darbą poilsio ir švenčių dienomis, nakties ir viršvalandinį darbą nuostatos dažnu atveju yra perkeltos iš Įstatymo;

3.4. mažiau kaip pusėje (47 proc.) darbo apmokėjimo sistemų yra detalizuota, kaip apskaičiuojamos priemokos už pavadavimą;

3.5. daugumoje darbo apmokėjimo sistemų nenustatytas vienkartinį užduočių, kurios yra laikomos ypač svarbiomis, už kurias mokamos premijos, pobūdis;

3.6. daugumoje darbo apmokėjimo sistemų valandų, susijusių su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenei, skyrimo kriterijai yra neaiškūs, neatsižvelgiama į mokytojų kvalifikacines kategorijas.

4. Beveik visose mokyklose (98 proc.) darbo apmokėjimo sistemos prieinamos susipažinti darbuotojams.

5. Nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. savo darbo krūvio sandaros aprašus atnaujino mažiau nei pusė vertintų mokyklų.

6. Beveik dviejuose trečdaliuose mokyklų (64 proc.) mokytojų darbo krūvio sandaroje numatytas laikas veikloms, susijusioms su profesiniu tobulėjimu, ir pagal Profesinio tobulėjimo aprašą nustatytas profesinio tobulinimosi pobūdis.

Dėl krūvio sandaros nustatymo:

1. Visose mokyklose nustatytas valandų, skiriamų vadovauti klasei (grupei), skaičius atitinka Krūvio sandaros aprašo 2 priedo lentelėje nurodytą valandų per mokslo metus skaičių.

2. Visose tikrintose mokyklose pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientas buvo didinamas ne daugiau kaip 25 proc., tai atitinka Įstatymo 5 priedo 3 punkto nuostatas.

3. Beveik visos tikrintos (96 proc.) mokyklos ugdymo planui įgyvendinti ir mokytojų krūviams formuoti panaudojo daugiau kaip 80 proc. pagal Mokymo lėšų aprašą skirtų kontaktinių valandų.

4. Daugumoje tikrintų mokyklų (76 proc.) mokytojų darbo krūvio sandara atitinka Krūvio sandaros aprašo 7¹ punkto nuostatas.

5. 76 proc. vadovų, skirdami priemokas mokytojams, vadovavosi Įstatymo 10 straipsnio nuostata ir mokyklos darbo apmokėjimo sistema.

6. Daugiau kaip pusė mokytojų (53 proc.), dirbančių tikrintose mokyklose, šiais mokslo metais turi vienos ar didesnės nei vienos pareigybės krūvį; vidutinis krūvis, tenkantis vienam mokytojui, yra 0,87 vienos pareigybės; apie 5 proc. mokytojų krūvis siekia nuo 0,95 iki 1 pareigybės.

7. Apie 10 proc. mokytojų, dirbančių pagal pradinio ugdymo programą ir turinčių 700 ir daugiau kontaktinių valandų, nesudaromas visas pareigybės krūvis.

8. Ketvirtadalyje mokyklų (27 proc.) nustatyta atveju, kai darbo krūvį sudarė tik valandų, skiriamų vadovauti klasei (grupei), ir valandų, susijusių su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenei, skaičius.

9. 11 proc. tikrintų mokyklų yra mokytojų, kuriems per metus skirta 888 ir daugiau kontaktinių valandų privalomiems dalykams pagal bendruosius ugdymo planus mokytis, tačiau nesuformuota viena pareigybė.

10. Daugiau kaip trečdalyje mokyklų (37 proc.), kuriose dirba iki 2 metų pedagoginio darbo stažą turintys mokytojai, vadovai, nesilaikydami Įstatymo 5 priedo 9 punkto nuostatų, jiems nustatė daugiau kaip 756 kontaktines valandas.

11. Penktadalyje mokyklų (20 proc.), nesilaikant Krūvio sandaros aprašo 1 priedo pastabos nuostatos, nepadidintas valandų pasiruošti pamokoms skaičius mokytojams, dirbantiems pagal atnaujintas programas; tiek pat mokyklų, nesilaikant Krūvio sandaros aprašo 2 priedo 1 pastabos nuostatos, nepadidintas vadovavimo klasei valandų skaičius už socialinės-pilietinės veiklos koordinavimą arba valandos apskaičiuotos neteisingai.

12. Kas trečioje tikrintoje mokykloje (36 proc.) mokytojų darbo krūvio sandaroje nenumatytas laikas veikloms, susijusioms su profesiniu tobulėjimu, skirtas bendras valandų, susijusių su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenei, skaičius per mokslo metus, nenustatytas profesinio tobulinimosi pobūdis.

13. Apie 22 proc. mokyklų, nustatant mokytojo vykdomas veiklas mokyklos bendruomenei, nėra susitariama dėl konkrečių veiklų mokyklos bendruomenei sąrašo, rezultatų, konkrečių valandų.

14. Apie 36 proc. mokyklų, nustatant mokytojo pareigybei valandų, susijusių su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenei, skaičių, 76 mokytojams, turintiems visą pareigybę, skirtos mažiau kaip 102 valandos; penkiose mokyklose 12 mokytojų, turinčių ne visą pareigybę, nebuvo skirta valandų, susijusių su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenei.

15. Beveik trečdalyje mokyklų (31 proc.) mokytojų koeficientai padidinti ne už visą į pareigybę įskaičiuotą krūvį.

16. Dalyje (38 proc.) mokyklų priemokos mokytojams skirtos nurodant visiems darbuotojams vieną priemokos mokėjimo priežastį ir nedetalizuojant kiekvieno mokytojo atliktos veiklos.

17. Premijos, nesilaikant Įstatymo 12 straipsnio 1 punkto nuostatų, buvo skirtos ne tik atlikus vienkartinę ypač svarbias užduotis. Pasitaikė atvejų, kai jos išmokėtos už padidėjusį darbų mastą, už darbą su specialiuju ugdymosi poreikiu mokiniais, už atnaujinto ugdymo turinio diegimą pamokose. 36 proc. mokyklų premijos skirtos vienu įsakymu visiems mokytojams už tas pačias veiklas.

18. Ketvirtadalis mokyklų (24 proc.) nesivadovauja Reikalavimų interneto svetainei aprašu ir interneto svetainėse nepateikia informacijos apie darbuotojų, einančių vienodas arba pagal kitus požymius vienaarūšes pareigas, praėjusių metų vidutinį mėnesinį nustatytąjį (paskirtąjį) darbo užmokestį. Reikalavimų interneto svetainei aprašo nurodymą pateikti informaciją apie darbuotojų, einančių vienodas arba pagal kitus požymius vienaarūšes pareigas, vidutinį darbo užmokestį mokyklų vadovai supranta skirtingai: vieni skaičiuoja mokytojų atlyginimų vidurkį, kiti – vienai pareigybei tenkantį darbo užmokestį.

19. Penktadalyje mokyklų (22 proc.) Pedagogų registre fiksuoti neteisingi kontaktinių valandų, panaudotų ugdymo planui įgyvendinti, skaičiai.

20. Iš patikros metu surinktų duomenų negalima nustatyti, ar savivaldybės iš savivaldybių persikirstomos mokymo lėšų dalies mokykloms skyrė papildomų lėšų ugdymo planui įgyvendinti, vadovaudamosi teisės aktų nuostatomis.

IŠVADOS

1. Darbo apmokėjimo sistemos nustatytos visose mokyklose, tačiau dalis darbo apmokėjimo sistemų nebuvo laiku atnaujintos.

2. Darbo apmokėjimo sistemos daugumoje mokyklų nepakankamai detalizuotos, taikant Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatas konkrečiai mokyklai, skirtingai suprantant ar interpretuojant teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

3. Darbo apmokėjimo sistemose nepakankamai aiškiai nustatyti mokytojų darbo krūvio sandaros nustatymo kriterijai.

4. Nustatant mokytojų darbo krūvį, dažniausiai nesilaikoma Įstatymo ir Krūvio sandaros aprašo nuostatų: dėl didžiausio kontaktinių valandų skaičiaus skyrimo vienai pareigybei; dėl valandų skaičiaus didinimo pasiruošti pamokoms mokytojams, dirbantiems pagal atnaujintas programas, ir mokytojams, koordinuojantiems socialinę-pilietinę veiklą; dėl ne mažiau kaip 102 valandų veikloms, susijusioms su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenei, skyrimo mokytojo pareigybei.

5. Iš dalies nevykdomos Įstatymo 5 priedo 2 punkto nuostatos didinti mokytojų pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientus dėl veiklos sudėtingumo už visą į pareigybę įskaičiuotą krūvį.

6. Iš dalies nevykdomos Įstatymo 10 straipsnio 2 dalies ir 12 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatos, skiriant priemokas ir premijas.

SIŪLYMAI

1. Mokykloms, kuriose atliktas planinis patikrinimas:

1.1. Pašalinti pažymose mokykloms nurodytus trūkumus ir pažeidimus iki pažymose nustatyto termino.

1.2. Užtikrinti, kad darbo apmokėjimo sistemos, mokytojų darbo krūvio sandara ir apmokėjimas už darbą atitiktų Įstatymo nuostatas ir mokyklos darbo apmokėjimo sistemoje priimtus susitarimus.

1.3. Nustatant mokytojams valandų, susijusių su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenei, skaičių, atsižvelgti į Krūvio sandaros aprašo 8 punkto rekomendacijas.

1.4. Darbo apmokėjimo sistemas suderinti su darbuotojų atstovais.

1.5. Atnaujintas darbo apmokėjimo sistemas paviesti mokyklos interneto svetainėje.

1.6. Atkreipti dėmesį, kad Darbo užmokesčio skaičiuoklė yra planavimo įrankis su galima paklaida dėl skaičių apvalinimo procesų. Mokyklų finansinė apskaita turėtų būti vykdoma vadovaujantis Finansinės apskaitos įstatymu ir (ar) naudojantis įstatymo nuostatas atitinkančia finansinės apskaitos programine įranga.

2. Savivaldybėms:

2.1. Įvertinti pažymoje įvardytų pažeidimų tikimybę kitose savivaldybės mokyklose, prireikus – naudotis Kokybės vertinimo departamento parengtais klausimynais, konsultuotis su specialistais.

2.2. Įgyvendinti prevencines priemones, atsižvelgiant į pažymoje fiksuotus pažeidimus ir trūkumus.

2.3. Savivaldybių tvirtinamuose mokymo lėšų, skiriamų Mokymo lėšų aprašo 12 punkte nurodytoms ugdymo reikmėms tenkinti, paskirstymo tvarką aprašuose nustatyti šių lėšų paskirstymo švietimo įstaigoms kriterijus.

3. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai:

3.1. Krūvio sandaros apraše įtvirtinti nuostatą, kad mokyklos mokytojų darbo krūvio nustatymo kriterijai turi būti nustatyti mokyklos darbo apmokėjimo sistemoje.

3.2. Krūvio sandaros apraše nustatyti principus, kaip turi būti skiriamos valandos profesiniam tobulėjimui ir veikloms, kurias mokytojas privalo atlikti mokyklos bendruomenei, visą pareigybę turinčiam mokytojui, mažesnę nei visos pareigybės krūvį turinčiam mokytojui ir didesnę nei visos pareigybės krūvį turinčiam mokytojui.

3.3. Iš naujo įvertinti Mokymo lėšų apraše nustatytą pradinio ugdymo mokytojo vidutinę kontaktinių valandų, tenkančių vienai pareigybei, normą per mokslo metus sąlyginių mokytojų pareigybių skaičiui apskaičiuoti.

3.4. Tobulinti teisės aktų nuostatas, pagal kurias nustatomas didžiausias mokytojo pareigybei leistinas kontaktinių valandų skaičius ir mažiausias leistinas skaičius valandų, susijusių su profesiniu tobulėjimu ir veikla mokyklos bendruomenei.

3.5. Pateikti išaiškinimą, kuo vadovaujantis ir kaip skaičiuojamas vidutinis darbo užmokestis, kuris skelbiamas mokyklų interneto svetainėse.

3.6. Atkreipti Valstybės kontrolės dėmesį į tai, kaip savivaldybės laikosi Mokymo lėšų aprašo nuostatų, perskirstydamos valstybės biudžeto skiriamas mokymo lėšas mokykloms.

Patikrą „Dėl bendrojo ugdymo mokytojų darbo apmokėjimo atitikties teisės aktų nuostatoms“ atliko Nacionalinės švietimo agentūros Kokybės vertinimo departamento specialistai, apibendrinę Veiklos kokybės priežiūros skyriaus vyriausiosios specialistės Regina Pocienė, Ramutė Kulikauskienė, Lina Kantautienė, Renata Kilijonienė, Virginija Petrauskienė, Aušra Jankauskienė.

Patikrintų mokyklų sąrašas:

1 priedas

1. Alytaus Šaltinių progimnazija*
2. Alytaus Senamiesčio pradinė mokykla
3. Alytaus šv. Benedikto gimnazija
4. Alytaus „Sakalėlio“ pradinė mokykla
5. Alytaus r. Daugų Vlodo Mirono gimnazija
6. Elektrėnų sav. Kietaviškių progimnazija
7. Jonavos pradinė mokykla
8. Jurbarko r. Klausūčių Stasio Santvaro pagrindinė mokykla
9. Jurbarko r. Jurbarkų darželis-mokykla
10. Kaišiadorių r. Žaslių pagrindinė mokykla*
11. Kalvarijos sav. Jungėnų pagrindinė mokykla*
12. Kauno Motiejaus Valančiaus mokykla-darželis*
13. Kauno Juozo Urbšio progimnazija*
14. Vytauto Didžiojo universiteto klasikinio ugdymo mokykla*
15. Kauno Simono Daukanto progimnazija
16. Kauno „Šilo“ pradinė mokykla*
17. Vytauto Didžiojo universiteto „Atžalyno“ progimnazija
18. Kauno Veršvų gimnazija
19. Kauno r. Ringaudų pradinė mokykla*
20. Kauno r. Užliedžių mokykla-daugiafunkcis centras*
21. Kauno r. Akademijos mokykla-darželis „Gilė“*
22. Kauno r. Rokų mokykla-darželis*
23. Kauno r. Kačerginės mokykla-daugiafunkcis centras*
24. Kauno r. Linksmakalnio mokykla-darželis
25. Kauno r. Raudondvario Anelės ir Augustino Kriauzų pradinė mokykla*
26. Kauno r. Neveronių gimnazija
27. Kėdainių „Ryto“ progimnazija*
28. Kėdainių r. Dotnuvos pagrindinė mokykla*
29. Kėdainių r. Šėtos gimnazija
30. Kėdainių r. Vilainių mokykla-darželis „Obelėlė“
31. Lietuvos sporto universiteto Kėdainių „Aušros“ progimnazija
32. Klaipėdos „Saulutės“ mokykla-darželis*
33. Klaipėdos „Saulėtekio“ progimnazija *
34. Klaipėdos Tauralaukio progimnazija*
35. Klaipėdos Prano Mašiotų progimnazija *
36. Klaipėdos „Smeltės“ progimnazija
37. Klaipėdos Martyno Mažvydo progimnazija*
38. Klaipėdos Gedminių progimnazija
39. Klaipėdos r. Slengių mokykla-daugiafunkcis centras
40. Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazija
41. Mažeikių Senamiesčio progimnazija*
42. Mažeikių „Vyturio“ pradinė mokykla
43. Mažeikių „Ventos“ progimnazija

44. Pakruojo r. Lygumų pagrindinė mokykla*
45. Pakruojo rajono Balsių pagrindinė mokykla
46. Palangos Šventosios pagrindinė mokykla
47. Palangos Vlado Jurgučio progimnazija
48. Palangos pradinė mokykla*
49. Panevėžio „Ažuolo“ progimnazija*
50. Panevėžio „Žemynos“ progimnazija*
51. Panevėžio Beržų progimnazija
52. Panevėžio „Saulėtekio“ progimnazija
53. Panevėžio „Vyturio“ progimnazija
54. Pasvalio r. Pumpėnų gimnazija*
55. Plungės „Ryto“ pagrindinė mokykla*
56. Prienų r. Veiverių Tomo Žilinsko gimnazija
57. Prienų „Ažuolo“ progimnazija*
58. Radviliškio rajono Baisogalos mokykla-darželis*
59. Rokiškio r. Juodupės gimnazija*
60. Rokiškio Juozo Tūbelio progimnazija
61. Skuodo Bartuvos progimnazija
62. Šakių rajono Sintautų pagrindinė mokykla*
63. Šakių rajono Kudirkos Naumiesčio Vinco Kudirkos gimnazija*
64. Šiaulių „Saulės“ pradinė mokykla*
65. Šiaulių Gegužių progimnazija*
66. Šilalės r. Kvėdarnos Kazimiero Jauniaus gimnazija
67. Šilutės Žibų pradinė mokykla
68. Šilutės r. Žemaičių Naumiesčio gimnazija
69. Tauragės „Aušros“ progimnazija*
70. Tauragės „Šaltinio“ progimnazija
71. Telšių r. Nevarėnų pagrindinė mokykla
72. Telšių r. „Kranto“ progimnazija
73. Trakų r. Paluknio Longino Komolovskio gimnazija*
74. Trakų r. Lentvario Henriko Senkevičiaus gimnazija
75. Ukmergės r. Siesikų pagrindinė mokykla*
76. Ukmergės Senamiesčio progimnazija
77. Utenos Vyturių progimnazija*
78. Vilkaviškio „Ažuolo“ progimnazija
79. Vilniaus Antano Vienuolio progimnazija*
80. Vilniaus Žemynos progimnazija*
81. Vilniaus Žėručio pradinė mokykla*
82. Vilniaus „Taikos“ progimnazija*
83. Vilniaus darželis-mokykla „Dainorėliai“*
84. Vilniaus r. Valčiūnų gimnazija*
85. Zarasų „Santarvės“ pradinė mokykla*

*Mokyklos, kuriose atlikta detali patikra, vykstant į mokyklas.